

lokalhistorie

De gyldne etterkrigså

Årene rundt 1950 var en gullalder i bygningsbransjen for alle dem som hadde initiativ og så mulighetene i landet vårt. Folk bodde trangt og bolignøden var stor også i Sandefjord.

Tekst: Harald Fevang,
Foto: Private arkiv

Den store varemangelen begrenset imidlertid aktiviteten, men ikke oppfinnsomhet og initiativ. Egeninnsatsen på de fleste områder økte. Den måtte til skulle unge familier få et sted å bo. Bondesønner hogg tømmer i fars skog og Åbolsaga skar materialer. Hvalfangere reiste ut for å tjene penger og bygde grunnmur når de kom hjem. Innkjøpt tomt i 1945 kunne graves ut av en selv med brønn og full kjeller. Arbeidsredskapene var pigghakke, spade og trillebår. Hadde det vært trær på tomte måtte stubbebryter innlånes. De ivrigste selvbyggerne hadde faktisk opparbeidet en liten potetåker før såle og grunnmur var støpt. Og støpingen ble gjort så snart Sandar Forsyningsnemnd hadde gitt tilatelse til innkjøp av sement. Støpesand skaffet firmaene Østlandets Bygningskompani og A. Sogn i Sandefjord fra Grini Grustak i Lågendalen.

Selvbyggerne var mange, men alle kunne ikke klare alt. Derfor grodde det opp en rekke håndverksbedrifter som etter hvert vokste til solide virksomheter. I Sandefjord var bl.a. Olaf Heistad, Johnny Liverød, Alexander Skaara, Torjus Dale, Karsten Fredriksen, Odd og Thorstein Hansen kjente navn som fikk et godt ord på seg. Hadde du bruk for maskiner var Graveservice det rette firmaet.

Murmester Thorstein Hansen fikk etter hvert mange kunder. «Mange gode bygg, er vår beste anbefaling» sto det på firmaets trykksaker. Her var det ingen øldrikk blant murerne i arbeidstida. Thorstein var bondesønn fra Botten i Haukerød skolekrets. De tre første han ansatte i 1946 var sønner fra omkring-

Bygningsarbeiderne
Wilhelm Nilsen og Knut Haugan i arbeid med grunnmuren til sidebygningene ved Sandefjord Gymnas i 1961.

Selvbyggerhusene
ved Raveien på Fokserød flyfotografert på midten av femtitallet. I dag er alle husene modernisert og nye familier har flyttet inn.

liggende gårder. Og det kom flere til etter hvert. Lokal tilknytning og erfaring fra hardt arbeid på tungdrevne gårdsbruk var ingen dårlig ballast for dem som fikk arbeide hos Thorstein Hansen.

Og firmaet fikk snart ry på seg for å bygge solide hus. Da en av Sandefjord Fotballs tippeligaspillere for kort tid tilbake kjøpte hus i Halvdan Svartes gate ble han imponert over kjelleren på huset. Der var det murer så tykke som betongbunkere fra krigstida. Da han undersøkte nærmere viste det seg at det var bygningsarbeiderne fra Thorstein Hansen som hadde satt opp murene i 1947!

Godt og vel et tiår seinere skulle fotograf Jørgensen utvide huset sitt i Åslyparken. Inne i kjelleren måtte de gamle gråsteinsmurene fjernes. Ingen maskiner kunne gjøre dette inne i kjelleren, og dynamitt under det store huset ville gjøre vondt verre. Sigurd Sørensen fra Hørdalen helt nord i Sandar, gårdbru-

Murmester Thorstein Hansen med blomster fra sine ansatte på firmaets jubileumsfest i 1961.

ker og betongarbeider, ble satt på med storslegga: En av firmaets læregutter fikk utdelt meisel. Sammen slo de i stykker kjempesteiner med bare handmakt. Så ble det heller ikke spilt poker eller drikket øl på brakka før St. Hans. Men vriatter var et populært kortspill før arbeidsstart kl. 0700. Et spill i matpausen og et etter arbeidslutt kl. 16. Formann Ragnar Antonissen hadde bestemt at slik skulle det være.

Det var alltid viktig for arbeidsfolka at lønna kom punktlig hver uke. En av formennene fikk hjelp av kona slik at innholdet i lønningsposen stemte. Og det på øret. For det var både enører og

toører i lønningsposene den gang.

Det var alltid spenning og litt stas når Thorstein kom på besøk på arbeidsplassene. Tholf Thorsen fra Fokserød var en av humorsprederne i firmaet. Som gammel hvalfanger fra Syd Georgia hadde han noe av den samme ungdomserfaring som sjefen sjøl. - Hadde jeg visst du hadde kommi surrusu, så skulle jeg rydda litt her - pleide han å si på sin spesielle måte når det så litt ro-

FØR OG NÅ

ene

Bygningsarbeiderne til Thorstein Hansen i 1950. Foran fra venstre: Larsinius Larsen, Tholf Thorsen, Harry Anundsen og tre med glemte navn sammen med sjefen Thorstein Hansen. Bak fra venstre: Per Bjerklund, Frank Råstad, Gustav Eriksen, Asbjørn Johannesen, Anders Sørensen, Leif Fevang.

tete ut på byggeplassen. Den gode Tholf hadde også en innarbeidet vane å kunne føre et lettere byspråk når han skulle konversere damene på de forskjellige arbeidsplassene, men uttrykket «De, Dem, Dere, buksa henger nere» passet han seg vel for å uttale når byfruer var i nærheten!

I dag kan det være morsomt å observere, at

omtrent alt som er bygget opp på Fokserød fram til denne dag, er bygget opp etter initiativ fra firmaet Thorstein Hansen gjennom sønnen Thorbjørn Hansen. Og på kartene over Sandefjord går det fortsatt tydelig fram at Fokserød som alltid er en av nabogårdene til Botten som var odelsgården til Thorstein Hansen.

Torggata 31. juli 1946

Regnværet kjølte ned byen denne sommerdagen men gjorde brolegningen glattere enn ellers.

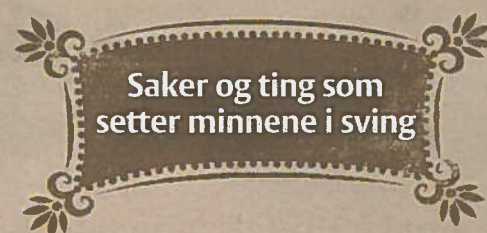
Lastebilen som rygget ut av portrommet til Sørensens Fargehandel måtte ekstra langt ut i gaten for å svinge fordi det sto en parkert varebil rett ved. Dette gjorde sitt til at en lastebil som kom kjørende forbi Hotel Kong Carl ikke var rask og oppmerksom nok, og fikk dermed krøllet framskjermen ganske markert.

Som vi ser på bildet har visergutten til farvehandleren parkert sykkelen sin på andre siden

av gaten og en ung mor med barnevogn følger interessert med. (I dag er dette barnet 67 år gammelt og vil bli registrert hos NAV som pensjonist!)

Bildet fra samme sted i 2012 viser Hotel Kong Carl samme sted. Ellers har det skjedd en fornuftig byfornyelse i strøket.

Tekst: Harald Fevang
Foto før: Politiarkivet
Foto nå: Bjørn Marum Olsen

Rue de la paix i Gjekstadåsen

Jeg søkte etter å finne Trollglova, en glove i Gjekstadåsen en dag. Jeg gikk i «manngardliggende» søk lang vestsiden av Gjekstadåsen, og finkjemmet hver eneste fjellhulle nedenfra og oppover for om mulig å oppdage en åpning i fjellet. Da sparket jeg plutselig bort i noe hardt, og en flaske tippet fram.

Det var en nydelig parfymeflaske med tydelige skrifttegn der det stod: GUERLAIN - MARQUE FABRIQUE, 15 RUE DE LA PAIX, PARIS. Altså ei parfymeflaske som hadde kommet den lange veien fra Frankrike til lille Sandefjord i Norge, og havnet på ei fjellhulle høyt oppe i Gjekstadåsen.

Hvordan kunne dette ha foregått? Flasken var gammel - det lages ikke slike flasker lenger. Et søk på internett førte meg frem til produsenten med adresse i Paris. Jeg sendte dem et bilde av flasken, sammen med noen spørsmål om de hadde noen kjennskap til historien til denne flasken. Etter to dager fikk jeg svar: Flasken med RUE DE LA PAIX var produsert i 1908 i Paris i Frankrike. Etter dette kommer spørsmålene: Hvordan i all verden kunne denne flasken ha havnet her ved en åskam i Sandefjord? Et enkelt svar kunne ha vært at den har ligget på en søppelplass da det jo var vanlig å bruke glover og sprekker i fjellet for å bli kvitt søppel og tomgods i tidligere tider. Men her oppe i åsen har det vært utenkelig. Kan en fugl virkelig ha fraktet den opp hit, etter å ha funnet denne blinkende nede på landjorda en plass? Tjaaa... Flasken er drøyt 12 cm lang og veier ca 220 gram slik at det må ha vært et tungt løft. Svaret får vi nok aldri vite, men det er uansett en artig sak og en god historie.

Tekst og foto: Roger Davidsen

Sjømenn

En av de mange sjømannsveteraner som er synlige i dagens gatebilde i Sandefjord er Bjørn Giljarås.

Han er bl.a. en god kunde på biblioteket. I mange år hadde han rederiene E.B.

Aaby og Royal Caribbean som arbeidsgivere. Bildet viser en ungdommelig Bjørn i Miami i 1973 sammen med lokalavisen og en fastmontert galleonsmodell ombord i cruiseskipet «Nordic Prince».

Tekst og foto: Harald Fevang

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
på Pulekestad gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senter info-gruppe:
Sideansvarlig Harald Fevang, bildeansvarlig Bjørn Marum Olsen. Medarbeidere; Sven Erik Lund, Ragnar Iversen, Bjørn Hoelseth, Dag I. Børresen, Gro Midttun, Svein Olav Løberg, Roger Davidsen. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154, sv-er-lu@online.no